

Izhaja enkrat na mesec.

CENA: za vse leto 20 Din.,
za pol leta 10 Din.

Posamezna številka 1:50 Din.

Rokopisi se ne vračajo.

Uredništvo in upravnništvo:
Ljubljana, Komenskega ul. 12.

JUGOSLOVANSKI OBRTNIK

Izhaja enkrat na mesec.

Cene inseratom:

Pri enkratni objavi

1/1 str. 480 D, 1/2 str. 240 D,

1/4 str. 120 D, 1/8 str. 80 D,

1/12 str. 40 D.

GLASILO „JUGOSLOVANSKE OBRTNE ZVEZE“ V LJUBLJANI

Na agitacijo za naš list!

Današnji številki prilagamo izpolnjene položnice vsem tistim, ki nam še dolgujejo celo ali del naročnine za letošnje leto. Storitve čimprej svojo dolžnost ter nam še tekom tega meseca pošljite zahtevane vsote, da bomo tudi mi koncem leta uravnali finance.

Ob praznikih pa razvijte živahno propagando za naše glasilo. Poskrbite, da se bo nanj naročil vsak krščanski obrtnik, industrijec in trgovec! Cena ostane ista kot letošnje leto — 20 Din. List bo izhajal kakor dostej redno 20. vsakega meseca ter bo prinašal aktualne gospodarske in politične članke za vse stroke. Naročite se nanj ter ga zahtevajte na ogled! Upravnništvo je v Ljubljani, Komenskega ulica 12.

Ob zaključku.

Ko pošiljamo zadnjo številko med našo javnost, želimo vsem cenjenim naročnikom srečne božične praznike ter blagoslovljeno Novo leto!

Jugoslovanska Obrtna Zveza vrši kot stanovskopolitična organizacija krščanskega obrtništva veliko delo v korist slovenskih pridobitnih slojev. Od časa do časa je sklicala v Ljubljano naše obrtnike, ki so se vedno v častnem številu odzvali. Prvi večji sestanek se je vršil na svečnico na takozvanem Obrtnem dnevu, kakoršne imajo že dolgo časa na Hrvaškem. — Čutili smo že dolgo, da nam manjka večjih skupnih prireditvev in zborovanj, kjer bi se spoznavali ter posvečevali o skupnih težnjah in potrebah. Na tem zborovanju smo slišali nove nazore in marsikak praktičen nasvet, kako si moramo urediti organizacije, glasilo itd. Vsi, ki so prisostvovali tej prireditvi, so dobili novega navdušenja in novih smernic. Vzklila je ena velika želja — Obrtne dneve moramo popularizirati v mogočne in lepe vsakoletne prireditve slovenskega obrtništva tako v centrali, kakor tudi pri vseh Obrtnih zvezah. Zato se pripravljamo že sedaj, da bodo take prireditve v prihodnjem letu še lepše in koristnejše. Po junijskem občnem zboru, prilikom katerega smo izpopolnili centralo in jo postavili na nove temelje, smo se ponovno zbrali v beli Ljubljani ob sijajnem katoliškem shodu. Slišali smo od naših prvovrstnih strokovnjakov stvarna in jako poučljiva izvajanja političnega in strokovnega značaja. V sprejetih resolucijah smo dali duška svojim verskim idealom ter zahtevali ravnopravnost in pravice, ki so nam nujno potrebne na gospodarskem polju.

Kot stanovskopolitična organizacija krščanskih načel smo se zbrali četrty prilikom zbora zaupnikov SLS dne 5. novembra. Tu smo lahko v prav obili meri ugotovili naše zveze s poslanci Jugoslovanskega kluba, ki nam gredo v vseh ozirih radevolje na roko. Nešteto krat so že posredovali v zadevah obrtnonadaljevalnega šolstva, delavskega zavarovanja in podobnih perečih vprašanj v korist slovenskega obrtništva.

Drugo je naše stanovsko glasilo. Tekom leta smo ga izpopolnili ter priobčevali v njem razprave vseh obrtniških strok. Treba bo pa še na tem polju obilo dela in truda, da bomo napravili list še boljši. To se nam bo pa posrečilo le z izbolj-

šanjem finančnega položaja. Zato moramo izvršiti ob Novem letu veliko akcijo, da pridobimo čim več novih čitateljev. Postaviti moramo parolo, da mora biti vsak obrtnik, ki je pristaš krščanskih načel, naročnik Jugoslovanskega Obrtnika. Apeliramo pa tudi na vse dosedanje cenjene naročnike, da nam vsaj deloma povrnejo naš trud z rednim plačevanjem naročnine, ki je itak izredno nizka. Delo združenih moči nam bo prineslo gotovo tudi lepe uspehe.

Bilanca preteklega leta je zadovoljiva, dasiravno bi bila lahko še boljša. Razširimo v bodočem letu našo organizacijo z ustanavljanjem novih Obrtnih zvez povsod tam, kjer jih še ni. Čim več članov, tem lažje bomo dosegli na merodajnih mestih kake uspehe. Zato pa več stanovske zavesti v naše vrste, več smisla za organizatorično delo! Krepka organizacija bo živela in napredovala samo s sistematičnim delom, ki se doseže potom rednih sej in izvrševanja njihovih sklepov. Omeniti moramo tudi redno plačevanje članarine. Obrtne zveze se morajo zavedati, da je to njih prva dolžnost napram centrali. Predvsem pa nikar ne pozabite na redno dopisovanje. Stalen stik je nujno potreben v vsaki organizaciji. Tisti pa, ki so poklicani k vodstvu organizacije, morajo biti delavni in požrtvovalni. Zato pa stopimo v novo leto s trdnim sklepom: v bodoče še več truda za naše organizacije v dobrobit naših obrtnikov, ki danes trpijo, da jim priborimo boljšo bodočnost!

Dr. R.

Kako naj se izobrazujemo?

(Za obrtne vajence.)

Danes hočem spregovoriti nekaj besedi o splošni izobrazbi obrtnika in sicer od vajeniške dobe do dobe samostojnega mojstra. Podal bom le nekaj splošnih navodil, kajti predmet je tako obsežen in velezanimiv, da ga ne morem na tem prostoru tako obdelati in razložiti, kakor bi ga rad in kakor bi bilo potrebno za velevažni obrtni stan.

Smotreno delo.

Star pregovor pravi, da je zvest prijatelj več vreden kakor zlato. S tem pregovorom je najbolje označena vrednost pravega prijateljstva, ki množi človeku veselje in srečo, zmanjšuje žalost in skrb ter omili nesrečo. Toda koliko je tako srečnih, da najdejo res pravega prijatelja za celo življenje. — Redki so.

Toda nudi se nam v drugi obliki in to vsem brez izjeme drugo, nesebično, trajno in tudi odkritosrčno prijateljstvo, ki ravnokako krepilno vpliva na človeka, mu daje tolažbo in pomoč v vsaki sili in stiski, ga vodi do zemske blaginje, do sreče, še več: do slave, časti, seveda, če se ga oklenemo z vso ljubeznijo cele svoje duše in telesa. In to prijateljstvo je delo. Ono je trajno, večno, zvesto za vsacega človeka. Delo spremlja človeka od rojstva do groba in ga celo preživi. In to prijateljstvo v podobi dela se javlja pri vajencu najprvo z besedico: **izobrazba**. In vsako prijateljstvo — vsako delo — vsaka izobrazba zasleduje tudi smoter — cilj. Tudi delo — izobrazba — vajenca — pomočnika — obrtnika mora imeti

jasno usmerjen smoter za bodočnost. Le smoterno, jasno začrtano, proti gotovemu življenjskemu cilju hrepeneče delo more koristiti ne le samo tistemu, ki ga izvršuje, opravlja, temveč koristi tudi splošnosti, svoji domovini, celokupnemu človeštvu. Zato mora smotno delovati vsak stan, zlasti pa obrtni, industrijski stan, ker ravno on je dandanes v naši novi mladi državi takorekoč steber, prva narodna obrana, na katero moramo najbolj paziti in nanjo največ zidati.

Prva zahteva vsakemu smotrному delu in pri vsakem obrtu pa je, da se i vajenec, i pomočnik i mojster z vso dušo, s celim njemu lastnim jaz-om posveti svojemu — poklicu — svoji stanovski izobrazbi.

Vajenec.

Ko vajenec zapusti ljudsko šolo in stopi v uk, tedaj se mora takoj v začetku zanimati za vsako delo njegove stroke in se mu popolnoma posvetiti, kajti vajenec, ki se ne bo takoj od začetka oprijel z vso dušo svojega poklica, svoje stanovske izobrazbe, svojega obrtnega rokodelstva, tak vajenec ne bo nikoli dober pomočnik, in bo težko postal kdaj samostojni mojster. Toda za vajenca ni dovolj, da se uči in dela samo v delavnici, temveč vsak obrtni vajenec mora porabiti tudi vsak prost čas za svojo izobrazbo. Prostega časa pa tudi obrtnemu vajencu ne manjka, seveda, ako ga mojster preveč ne izkorišča, kar pa ni častno, dostojno in je po postavi tudi prepovedano. Če dela obrtni vajenec na dan po osem ur in če mu še drugi obrtni opravki nalože še dve uri, ima še vedno na razpolago 14 ur na dan — in če od tega časa počiva, prespi in preživi v brezdelju vsak dan po 12 ur, mu kljub temu ostane še dve uri na dan za izobrazbo, torej na mesec, 60 ur in na leto 720 ur.

Mlad vajenec seveda se ne zaveda, koliko je vreden ta zlati, prosti čas, a če bi ga imel na razpolago v poznejših letih, ko ga je že zamudil, bi gotovo vedel prav ceniti škodo, ki jo je utrpel vsled te dragocene izgube.

Zato naj vsak obrtni vajenec takoj v začetni učni dobi skrbi zato, da se bo kolikor mogoče veliko, mnogo koristnega naučil v svoji vajeniški dobi. Pridno, vestno, točno naj poseča obrtno-nadaljevalno šolo, ter naj z največjo pazljivostjo sledi pouku. Pridno naj izpopolnjuje v šoli dobljene nauke s čitanjem strokovnih knjig. Kakšne, katere knjige so zanj in za njegovo stroko najbolj primerne, to izve pri gg. učiteljih in pri mojstru, pa tudi iz časopisov, ki objavljajo dobre strokovne poučne knjige. Pridno naj prebira tudi ocene takih knjig, da se tako že v svoji vajeniški dobi navadi sam kritično, pravilno soditi in presojsati, ali je knjiga dobra, ali odgovarja zahtevam, ktere stavi vajenec do nje in ona do njega. Kjer so obrtne zadruge ustanovljene in je mojster član zadruge, tam je navadno tudi zadružna knjižnica. Tudi tukaj dobi učenec knjige na posodo. Navadno ima tudi mojster sam kake strokovne knjige. Za vse to se mora vajenec sam brigati in — dotične knjige pridno prebirati, si delati izpiske in opombe. Marljiv varčen vajenec si pa bo tudi iz svojih prihrankov kupil kako lepo dobro knjigo v pouk in zabavo.

Tako porabi vajenec lahko vsak dan s pridom najmanj po dve uri za svojo osebno strokovno izobrazbo — kar mu bo pozneje vedno le v korist.

(Dalje prihodnjič.)

Stavbena obrt.

(Ivan Ogrin.)

Če resumiramo dosedanja razmotrivanja o stanju stavbne obrti, opazimo posebno dvojje: da so se naši domačini oprijeli te stroke ter da že imamo precej domačinov, ki se pečajo s stavbeno obrtjo in nam je zasigurana možnost tudi za nadaljni prirastek na domačih tleh. Drugič pa, da se pri nas po merodajnih faktorjih domačinov dovolj ne upošteva in podpira, in kar naj na tem mestu tudi konstatiramo, da se je v zadnjih dveh letih 80 % vsega stavbenega dela v Sloveniji napravilo

po tujerodnih podjetnikih, največ podpiranih od naših domačih bančnih zavodov. Zato naši domači stavbeniki ne vidijo ravno roznate prihodnosti, če merodajni faktorji ne ukrenejo kaj proti temu.

Sedaj pa še nekoliko o

tehničnem napredku.

S tehničnega vidika ima stavbarstvo zadnjih 40 let znamenovati velik korak naprej. S tem, da se je pričelo uporabljati železne in železobetonske konstrukcije, se je bistveno izpremenil način gradnje. Konstrukciji odgovarjajoče pa se je morala podrediti tudi arhitektura in dekoracija.

Novejše moderne stavbe značijo čim dalje bolj prehod iz kompaktne masivnosti v nosilna ogrodja, med katera se napravijo potrebna izpolnila. To je nekak bistveni napredek v stavbarstvu današnje dobe. Ne smemo pa prezreti velikega preokreta tudi na polju stavbeno higijeničnih pridobitev.

Znane so nam ameriške hiše, ki segajo v 20 in še več nadstropij. Ako bi se zgradbe zidale iz masivnega zidovja, bi bilo to neporabno ogromne mase nakopičenega materiala, v kolikor bi se sploh dale zgraditi iz ozira na lastitev za take gradnje potrebne materiala, kamna, opeke, itd. Kjer pa se te hiše grade v popolnem železnem ogrodju, med katerim se napravijo tanjše opečne stene z majhnimi obremenitvami, je zgradba takega poslopja le lahkota. Tak način zgradb se čim dalje bolj uveljavlja, posebno v industrijsko razvitih in železa bogatih državah na Angleškem, pa tudi že na Nemškem, seveda za enkrat le bolj v mestih, kjer so stavbišča zelo draga.

Železna ogrodja pa se ne uporabljajo le kot bistveni deli celotnim poslopjem, ampak se tudi rabijo kot nosila za stropne konstrukcije, stopniška nosila, dalje za okenske prehode, balkone, itd. Radi tega so te že skoro popolnoma izpodrinile raznovrstne oboke in pasove (»gurte«). S tem se je omogočila naprava obsežnejših prostih lokalov, ki so le redko podprti z železnimi slapovi, na katerih ležijo zgornji deli stene, stavbe. Majhne okenske odprtine se dajo znatno razširiti. Velika obočna konstrukcija se da prilagoditi v tanke, ravne stropne konstrukcije. Neokusni stopniški vmesni zidovi izginejo ter se napravijo svodi in svetla stopnišča. Naj mimogrede omenim industrijske velike stavbe in dvorane, pokrite kolodvore in železne mostove, ki so se potom železnih mrežastih nosilcev dale napraviti do ogromnih razpetin. Kakor vidimo, ima tu zaznamovati popolno preokrenitev in velik napredek. Vendar pa vse te konstrukcije iz železa niso bile brez hibe. Ena največjih hib je, da je železo samo oelastično, kar je zelo upoštevati, posebno pri stavbah. Dalje je tudi železo na prostem silno podvrženo rji, vsled tega dražje vzdrževanje, kar pride posebno v poštev za železo, popolnoma prepuščeno vremenskim vplivom. Skušalo se je temu nekoliko odpomoči, da se je železne konstrukcije po možnosti zavarovalo. Slaba stran železne konstrukcije je tudi ta, da je sila draga, kar gradnjo močno podraži. Železo je pa tudi predober prevajalec glasu.

Vsem tem neprilikam pa se pride v okom z

železobetonom.

Železobeton je zmes železa in betona, čegar bistvo obstoji v tem, da se železo in beton, če se jih skupno uporabi, kemično zvezeta, dalje da je beton zelo uporaben na lastenje pritiska, železo pa na lastenje petega. Mehanično izračunjenje silnosti železobetona torej obstoji v glavnem v tem, kolika je sila, ki naj odtrga enega od drugega. Ker ima železobeton v bistvu vse prej navedene vrline za železo ter se pride v okom tudi hibam, ki jih imajo železne konstrukcije, je torej neprecenljive vrednosti tega novega pojava na polju stavbarstva. Seveda, če se stvar prav strogo vzame, so tudi pri železobetonu še v gotovih slučajih hibe, vendar pa že ne tako velike, kot pri železu samemu. Nosilnost železobetona je manjša kot železa samega, vendar pa je zelo velika, nasprotno pa je železobeton ognjavaren in zelo odporen vremenskim vplivom, dalje pa tudi veliko cenejši kot železo. Kot hiba bi se železobetonu pripisovalo, da je mrzel. Dalje pa je potrebno zelo velike paznosti pri napravi te kon-

strukcije, da odgovarja popolnoma teoretičnim rezultatom, kje, kedaj in kako naj se uporablja, beton sploh, ali železobeton. To je stvar že nadaljnega raziskavanja in pa stvar projektanta, ki mora presoditi s tehničnega in ekonomskega vidika potrebnost uporabe. Vsekako imata železo in beton pri stavbarstvu še velike prihodnosti.

Čehoslovaška domača obrt.

Kakor pri nas se tudi Čehoslovaki intenzivno bavijo z domačo industrijo, ki uživa svetovni sloves. Znanе so lesene igračke iz krkonoških gozdov, pletene čipke iz orličkih gora, moravski lončarski izdelki, lesna industrija v Podkarpatski Rusiji, slovaške vezene in tkanine, kositerno posodje in velikonočni, bujno poslikani piruhi. Najbolj znana je pač slovaška domača obrt, predvsem čipke in tkanine, ki so pred prevratom prihajale na trg pod madžarsko firmo. Neizmerno bogastvo ljudskega ustvarjanja na tem polju so izrabljali v svojo korist plemiški in vladajoči krogi bivše monarhije. Dobičkaželjni magnati so s premeteno organizacijo prevzemali vse te domače izdelke ter jih z ogromnim dobičkom pošiljali na svetovna tržišča kot madžarske domače izdelke. Eno izmed največjih središč domače umetne obrti je bila Bratislava. Tam je bilo tudi tuje društvo »Izabela«, ki je imelo do prevrata nekaj monopol nad slovaškimi domačimi proizvodi. Po prevratu se je tudi na tem polju izvedla potrebna nacionalizacija, mesto »Izabele« pa se je ustanovila »Detva« kot narodna trgovska organizacija. Tako prihajajo danes ti izdelki na svetovna tržišča pod pravo narodno firmo ter igrajo veliko vlogo v izvozu ČSR.

Mednarodni velesejmi v Pragi kažejo v svojih izložbah bogate zbirke domače industrije. V teh izložbah vidi človek bujno fantazijo in živahnost Čeha in Slovaka. V Franciji, Angliji in tudi Ameriki vlada danes posebno zanimanje za te izdelke, posebno pa še za slovaške narodne noše. Slovaške vezene na platnu, etaminu ali svili in čipke kot krasen nakit pri oblekah, zavesah itd. pa danes še tudi nimajo nikjer nevarnih konkurentov. V slovaških umetnih izdelkih najdemo naravnost čudovito fantazijo.

»Detva« pa nikakor ni edino središče domače obrti. V Bratislavi sami imamo še »Sup«, ki je z milijonskim akcijskim kapitalom in s pomočjo ministrstva trgovine ter Italije, Norveške in Belgije osnovalo delavnice za ljudsko domačo umetnost in obrt. Za cilj si je izbralo predvsem one stroke, za katere dobiva surovine tudi v najsiromašnejših delih Slovaške, kot les, volno in lončarsko glino. V Podkarpatski Rusiji se izdelujejo dragocene preproge, ki prav nič ne zaostajajo za perzijskimi.

»Sup« trguje tudi z lesnimi proizvodi, naročito z igračami, ki se v veliki meri neposlikane pošiljajo v Anglijo, kjer se šolski otroci sami uče v slikanju. Trguje tudi s keramičnimi izdelki, modnimi proizvodi, osobito z vezanimi kožuhi. Taki predmeti se prodajajo celo v Parizu.

Višek in ponos domače obrti, ki je nastala tekom časa, je pa vsekakor narodna noša. Tukaj vlada bujna različnost. Ne samo po poreklu in bogastvu nositeljev, temveč tudi po prilikah v raznih županijah najdemo obile raznolikosti. V nekaterih krajih se je ohranil še starodavni tip izza početka srednjega veka. Predvsem se opazi to v trečanski županiji. Po dragocenosti pa prednačijo pištanski, intranski in bratislavski kroji, ki so vezani z zlatom in srebrom, kar predstavlja pri današnjih cenah visoke vrednote. Narodne noše najdemo v Slovaški še običajno, v Češki sami pa so jih že precej opustili. Tu se nosijo samo še okrog Plznja, Domažlice in Nemškega Broda. Izmed domače obrti v Češki pa prednačijo, kakor že preje omenjeno, lesene igrače iz Rodkonošev, predvsem pa pletene čipke iz Orličkih gora in Rudogorja, katere uživajo v inozemstvu sloves bruseljskih čipk.

Zbog interesa, ki ga kaže tako država, kakor tudi privatni krogi, stopa čehoslovaška domača obrt močnemu raz-

vitki nasproti. S tem se praktično rešuje ne samo nevarno in pogubno vprašanje brezposelnosti, temveč tudi veliki kulturni problemi, koji gredo za povzdignjenjem splošnega narodnega blagostanja in ponosa.

O organizacijah rokodelcev v Nemčiji.

Rokodelci so v Nemčiji jako dobro organizirani kakor bomo videli iz naslednjih izvajanj. Članki te vrste pa niso priporočljivi samo radi tega, ker nas obveščajo o položaju obrtnikov-rokodelcev v Nemčiji, ampak tudi zato, da privzamemo, kar je dobrega in zdravega pri drugih narodih.

I.

Zunaj v Nemčiji imajo rokodelci takozvane Freie Innungen. Po našem bi rekli nekaka zadruga rokodelcev, v kateri se rokodelci prostovoljno, svobodno organizira. Naloga teh zadrug (cehov) pa je: 1. da se goji duh skupnosti in da se jači stanovska čast; 2. da se pospešuje zadovoljno razmerje med mojstri in pomočniki; 3. skrb za tehnično, obrtno ter npravno izobrazbo vajencev; 4. odločitev o sporih med člani zadruga in njihovimi vajenci.

Poleg tega pa sega delokrog teh rokodelskih zadrug tudi na skupne obrtne interese. One imajo še sledeče naloge: 1. snovanje cehovskih bolniških blagajn (tega pri nas nimamo); 2. prirejevanje razstav za pospeševanje obrtne, tehnične in npravne izobrazbe mojstrov, pomočnikov ter vajencev; 3. prirejanje preizkušanj za pomočnike in mojstre; 4. ustanavljanje podpornih blagajn.

Značilno je, da so te zadruga rokodelcev podvržene kontroli upravne oblasti. Ako se te zadruga ne ozirajo na zakonite predpise, jih upravna oblast lahko razpusti.

Da se pa štiti skupni interesi rokodelcev enake ali slične vrste, obstojajo po okrajih še takozvane Zwangsinnung; to so nekaki cehi, ki jim morajo po nalogu višje upravne oblasti pripadati vsi obrtniki, ki izvršujejo enako ali slično roko delstvo v enem okraju. Predno se ustanovi taka zadruga, mora večina udeležencev pristati na to, da se proglasi obveznost pristopa k zadrugi; potem pa mora biti območje te zadruga tako določeno, da ni nobenemu članu zadruga vsled predod daljenosti domovaležja onemogočeno, udeleževati se zadruga življenja in uživati zadruga ugodnosti. Končno mora obstojati jamstvo, da ni število udeležencev iste ali slične stroke premajhno za prospevanje zadruga.

Člani teh zadrug morajo biti vsi oni, ki izvršujejo obrt, radi katere je bila zadruga ustanovljena, kot stalno in samostojno obrt. Izvzeti so oni, ki izvršujejo svojo obrt fabriški in pa oni, ki nimajo pomočnikov ali vajencev. Te zadruga imajo poleg drugega tudi ta namen, da snujejo posojilnice, skupne nakupovalnice in prodajalnice ter da podpirajo člane iz nabranega premoženja.

Poleg teh zadrug imamo posebno v južni Nemčiji posebna obrtna društva. Razlikujejo se od zadrug v tem, da imajo pristop v ta društva tudi nerokodelci (inženjerji, stavbeniki, obrtni učitelji) ter drugi prijatelji rokodelskega stanu. V ostalem pa zasledujejo ta obrtna društva iste cilje kakor zadruga. L. 1892 se je osnovala zveza nemških obrtnih društev s sedežem v Kölnu, ki je l. 1908 obsegala že 1447 društev s 150.536 člani.

Nemci so občutili, da vse te organizacije ne zadostujejo, ker ne predstavljajo še uradnega zastopstva rokodelskega stanu, kakor ga imamo za trgovine ter industrijo v trgovskih zbornicah, za kmetijstvo pa v kmetijskih zbornicah (v Nemčiji namreč!). Rokodelci so globoko občutili potrebo po sličnem zastopstvu za rokodelski stan. Zato so poizkusili tudi oni svojo srečo.

II.

L. 1849 se je v Prusiji osnoval posebni obrtni svet, ki naj bi skrbel za pospeševanje rokodelstva. Toda ta svet je bil popolnoma birokratsko zamišljen kot vladna oblast in je pro-

padel. Trgovske zbornice so zastopale samo veliko industrijo; rokodelci pa so bili brez zastopstva. Zato je oživitvoril knez Bismarck l. 1884 posebne **obrtne zbornice**. Pozval je predsednike v raznih provincah, da osnujejo take obrtne zbornice. V 8. provincah se je ustanovilo 17 takih obrtnih zbornic. V teh obrtnih zbornicah pa so bile v štirih oddelkih zastopane vse obrti (rokodelstvo, industrija, trgovina in kmetijstvo). Ker pa so bili zastopniki rokodelcev v veliki manjšini in so igrali napram zastopnikom industrije, trgovine ter kmetijstva samo podrejeno vlogo, ni moglo biti govora o uspešnem delu teh zbornic. Zato so se kmalu zopet združile.

III.

Rokodelske zbornice.

Zakon od l. 1897 predvideva na Nemškem posebne **rokodelske zbornice**. Člane teh zbornic volijo zdruge rokodelcev in obrtna društva iz vrst njihovih članov. Volijo se lahko take osebe, ki izvršujejo v okraju trgovske zbornice najmanj 3 leta kakšno obrt samostojno in ki imajo usposobljenost za navajanje vajencev k strokovnemu delu.

Delokrog rokodelske zbornice obsega: 1. Ureditev vajeništva in skrb, da se predpisi, ki veljajo za vajeništvo, izvršujejo; 2. podpirati državne in občinske oblasti pri pospeševanju rokodelstva s tem, da dajejo strokovna obvestila in izrekajo svoje strokovnjaško mnenje; 3. pretresati želje in predloge, ki zadevajo rokodelstvo, ter jih predložiti oblastem; 4. izdajati o tem letna poročila; 5. stvoriti posebne komisije za preizkušnjo pomočnikov. Poleg tega imajo te rokodelske zbornice tudi nalogo, da ustanavljajo strokovne šole in da jih podpirajo.

Pri rokodelski zbornici nahajamo tudi posebni pomožniški odbor, ki izdaja predpise, urejajoče vajeništvo, ter poročajo o razmerah, v katerih živijo pomočniki ter vajenci.

Stroške za osnovanje in delovanje rokodelskih zbornic imajo poravnati občine v okraju rokodelske zbornice. To kritje stroškov se ima izvršiti po predhodni določitvi upravne oblasti, ki so v svojem območju obvezane, da ustrezajo vsem prošnjam rokodelskih in njihovih organov.

Rokodelska zbornica stoji pod nadzorstvom višje upravne oblasti, v katere območju ima zbornica svoj sedež. Nadzorovalna oblast imenuje posebnega komisarja, ki se mora povabiti k vsaki seji rokodelske zbornice, predsedstva in posameznih odborov. On ima vsak trenutek pravico, da vpogleda v akte rokodelske zbornice ter lahko zahteva sklicanje rokodelske zbornice (oziroma predsedstva in odbora.) Ako gredo sklepi rokodelske zbornice preko kompetence zbornice same ali njenih organov, lahko komisar te sklepe razveljavi.

Žveplo.

Imamo naravne pa tudi umetne proizvode, ki nam morejo služiti kot precej zanesljivo merilo za blagostanje, za vnanjo kulturo in delavnost kakega naroda. Slavnemu kemiku Liebigu je bilo tako merilo **milo**. Izmed dveh narodov je oni bogatejši, ima večjo zunanjo (ne pa vselej tudi duševno in srčno) kulturo, kateri uporablja več mila. Tudi **žveplo** je tako merilo. Z vsjo gotovostjo lahko trdimo, da narod toliko bolj napreduje v obrti in industriji (tvorničarstvu) čim več žvepla uporablja.

Žveplo je danes v roki obrtnika eno izmed najvažnejših proizvodov narave; z razvojem industrije je v tako tesni zvezi, da bi morali zapreti na tisoče tvornic, ko bi nemudoma zmanjkalo žvepla. Saj je žveplo oče prevažne žveplene kisline, ki jo potrebuje svet stotisoče vagonov na leto; s pomočjo te kisline (hudičevega olja) izdelujejo razne druge kisline, pa tudi sodo, brez koje ni stekla in mila. Žveplo je potrebno za izdelovanje črnega smodnika, pa tudi v zdravilstvu in vinogradništvu igra imenitno vlogo. Kako važno da je žveplo za blagostanje in industrijo narodov, lahko sklepamo iz tega, da je hotela Anglija l. 1841. napovedati neapelski vladi celo vojsko radi žvepla. Ta je namreč nabila velikansko carino na žveplo, ki

bi se izvažalo iz Sicilije. V tistih časih je bil skoro ves svet glede žvepla odvisen od tega laškega otoka, tako tudi Angleži. A nihče bi te carine ne občutil tako bridko, kakor ravno Angleži, ki so stali takrat kot proizvajalci žveplene kisline, sode, mila itd. na prvem mestu med narodi. Anglija se je takoj zavedla, da grozi propad njeni obrti in strašen udarec njenemu narodnemu blagostanju, zato pa pošlje na mah nekoliko težkih bojnih ladij pred Neapel in zahteva, naj vlada takoj umakne svoje carinske zahteve za izvoženo žveplo. Lah se je seveda takoj udal.

Žveplo so že poznali najstarejši narodi. Za alkemiste v srednjem veku je bilo žveplo prezanimiva rudnina, ker so mislili, da obstoje vse druge kovine (zlato, srebro, baker, železo itd.) iz žvepla in živega srebra, zato pa so iskali potov. kako bi iz žvepla izdelovali dragocene kovine. Šele francoski kemik Lavoisier je dokazal v začetku 19. stoletja, da je žveplo prvina ali element, kakor so prvine zlato, živo srebro, železo, kistec, ogljenec itd.

Skoro vse žveplo, kar ga je rabila Evropa do l. 1838, je prihajalo iz Sicilije. Ker je pa potreba žvepla, ž njo vred pa tudi njegova cena rasla od leta do leta, so se jeli obrtniki ozirati nekoliko dalje po svetu, da bi našli cenejšega žvepla. In res so našli bogate zaloge v zemlji v Ameriki, na Švedskem, v Nemčiji, na Irskem, Francoskem, v Belgiji, na Španskem itd. V žeknih ognjenikov in v njihovi okolici se razvija žveplo še dandanes v veliki množini, seveda še iz vročih vrelec po mnogih krajih. Mnoge rastline imajo svoj ostrí okus in vonj od žvepla, n. pr. čebula, redkev, gorčica; vsebujejo ga tudi vse beljakovine, kakor semena, kri, meso, dlaka, rogovi, nohti. V telesu odraslega človeka, je kakih 10 dkg žvepla.

Razpokam, iz katerih prihaja iz zemeljskih globin žveplo v obliki plina, žveplena dvokisa, pravimo solfatore. Ena sama taka solfatara na obali Rdečega morja daje na leto 60 vagonov žvepla. Pri kraju Djemsah na isti obali pridobiva neka francoska družba žveplo; vsak mesec ga izvozi skozi Sueski prekop po 30 vagonov. V Armeniji, ki je že pretrpela toliko strahot od divjega Turčina, je ognjenik Alaghez; iz njegovega žekna (žrela) teče neprestano raztopljeno žveplo, se ohladi in visi v debelih svečah ob robovih žekna navzdol kot apnenčasti stalaktiti v prelepi naši zaslužjeni Postojnski jami. Ker ljudje ne morejo do njih, streljajo iz pušk na žveplene stebre in jih odnašajo.

Za obrt je pa mnogo večje važnosti žveplo, ki ga kopljejo iz zemlje v velikih množinah. Pomešan je sicer z laporjem, sadro, apnencem in tudi s peklimo (asfaltom) a ga je lahko očistiti.

Za nas Slovence je zanimivo nahajališče žvepla pri Radoboju na Hrvaškem. Radoboj leži v krasnem Zagorju, na južnem obronku Ivančice. Ob njegovi strani se dviga Malagora, radi katere je postal Radoboj tako imeniten. Malokakšen kraj se more namreč ponašati s tako redkimi zanimivimi živalskimi in rastlinskimi okameninami, kot Radoboj. Poleg tega ima pa še mnogo žvepla v sebi a ta je žal le majhnega pomena za našo razvijajočo se industrijo.

Radobojsko žveplo je slučajno odkril l. 1811. domač kmet, ko je kopal v vinogradu jamo za klet. Ambroš je namreč zakuril v jami ogenj, a v svoje začudenje opazi, da ne gore samo drva, ampak tudi zemlja sama. Nese kos prsti k svojemu gospodu župniku in tu so dognali, da je ta prst precej lepo in čisto žveplo. Izrabe žvepla se je lotila vlada, ki je imela sprva precejšnje težave. Domači ljudje se niso hoteli pečati z delom, ki ga niso razumeli. Čez nekaj let pa je nastala v Radoboju cela naselbina rudarjev, ki so jih privabili iz Idrije. Kakih 40 do 50 let je rudarila država in pridobivala velike množine žvepla, ki je ležalo v gorenjih zemeljskih plasteh. Nato so pa prišle težave; županstva niso hotela popravljati slabih potov, voda je prišla v globoke rove, ki se ni dala več črpati z navadnim vitlom; k vsemu temu so pa prišle še finančne težave in država je ustavila delo in prodala Radoboj. Tako je prišel l. 1865. v zasebne roke. Sedanji lastniki, sinovi izvoljenega ljudstva Sonnenberg iz Krapine in Pulzer ter Mojzes iz Zagreba so začeli zopet kopati žveplo in pripravljati

otvarjanje globokih rovov, v nadi, da se žvepleni rudnik lepo razvije. A upi se niso izpolnili in danes rudnik počiva. To je pa tudi popolnoma naravno. Žveplo leži namreč v škriljastem laporu v dveh poševnih plasteh; gorenja je debela 10 do 40, dolnja pa 26 do 32 cm. Žveplo se nahaja v teh plasteh v obliki kroglic, zdaj drobnih kot oreh, drugod debelih kot jabolko, dosežejo pa tudi velikost človeške glave. Barve je temnosive, vsebuje pa večinoma po 75, 80, da celo po 90 % žvepla, tako da ga imamo prištevati med najboljše vrste. Predno pride na trg, ga je treba pretopiti in očistiti.

Dve tako tanki plasti sta pač zanimivi, a ne moreta ustvariti industrije, ki bi mogla tekmovati s siciljanskim žveplom.

(Dalje prihodnjic.)

Zakon o zavarovanju delavcev v praksi.

Treba je, da se spregovori končno enkrat par besedi o poslovanju okrožnega urada o zavarovanju delavcev.

Imenovani urad je postal pravcato breme delavcev, kot je tudi za delodajalca.

Zavod, ki naj bi bil zaščita delavstvu je karikatura, ki si je osvojila popolnoma drugo smer. Da seznanimo torej javnost z delom navedenega zavoda, citiramo par odstavkov, ki razgalijo vso nedelavnost in nesposobnost te kaste.

1. Dostavljanje bolniške podpore pacientom se vrši redno, neredno! Mnogokrat prepozno. Preje je dobival delavec vedno vsako soboto prispevke, dočim jih danes pozitivno komaj po preteku meseca ali pozneje. Opravičeno gre kritizirati tako početje, ker vemo, da delavec ni gmotno podprt in ne more čakati na vinarje, kateri mu opravičeno gredo.

Bolništnina pa tudi ni v skladu s plačili katere plačujejo delavci in delojemalci. Za delodajalca bi bilo bolje, da bi jim zakon predpisoval, da plačajo isti ob času bolezni svojih ljudi njim trikratno mezdo in vse druge stroške, ter bi mu zato ne dovolil pobirati od delavcev nikalih prispevkov. Vsekakor bo treba v tem pogledu nujne in res efektivne korekture.

V času bolniških blagajn je dobil delojemalec natančen račun za vsak mesec. Seveda je potem lahko točno dognal, če so prispevki pravilno zaračunani ali ne. Tudi je bilo prispevke lažje mesečno plačevati, kot pa danes za več mesecev, kar mnogi ne zmore in se ga vsled tega izroči eksekuciji.

Vsi plačilni nalogi delojemalcem so danes tako nejasni, da bi jih ne mogel detajlno razjasniti nobeden intelektualac. Naj navedemo sledeči slučaj: Nekemu podjetniku je zaračunal zav. za zav. del. previsoke proti nezgodne prispevke. N. N. je prosil, naj se mu račun pravilno spremeni, nakar ga plača. Nobenega odgovora! Pač pa je sledil takoj rubežen, ki je obremenila N. N. še z dvesto dinarji. Jasna slika čudnih razmer!

Dogaja se, da se pošiljajo računi od urada tako netočno, da premog niti po preteku leta ne doseže naslovnika. Opozarjamo obrtnike, delodajalce, da vsi računi, kateri se ne dostavijo tekom enega leta, zapadejo. Ti se potem po zakonu ne smatrajo več podvrženim plačilu.

Da se dožene razmerje plačanih prispevkov in prejetih podpor priporočamo sledeče: Vsi delodajalci naj blagovolijo od 1./I. do 31./VI. 1924, poslati na spodnji naslov sledeče podatke.

a) Koliko plača vsak posamezni, delodajalec, obrtnik prispevkov. (Vse račune prejme v dobi od 1./I. do 31./VI. 1924. od zavoda za zav. del.)

b) Koliko podpore so dobili njegovi pomočniki, vajenci itd. v času od 1./I. do 31./VI. 1924.

Na podlagi navedenih podatkov bo mogoče določiti procentualno vsoto katere plačajo delavci in delojemalci, ter vsote katere dobijo delavci izplačane.

Posljite torej vse podatke, ki se tičejo bolniškega zavarovanja na spodnji naslov.

Vso zadevo bomo špeciuelno proučili in podvzeli vse mogoče in potrebne korake, da se vse nejasnosti razčistijo. Hočemo vpogleda v stvari, ki so za obrtniški živelj eminentne važnosti.

Obrtno društvo za Zagorje in okolico, v Zagorju ob Savi.

Drobiž.

Volitve v cenilne komisije. Ker se mora po § 189 odst. 2. zakona o neposrednih davkih koncem letošnjega leta izžrebat polovica članov obstoječih cenilnih komisij, se volijo mesto teh za dobo 6 let novi člani. Volitve se bodo vršile v nedeljo, dne 20. januarja 1924. Volilni imeniki so bili razgrnjeni od 13. do 20. t. m. in ta čas je trajal tudi reklamacijski rok. Davčni zavezanci pa smejo vpogledati volilne imenike še do 12. januarja, če se primerno legitimirajo. Volitev bo osebna in ustna, vsak mora priti sam volit. Volilna komisija bo sestavljena iz predstojnika davčnega oblastva ali davčnega urada in 2 prisednikov, ki jih pred volitvijo imenuje predsednik. Voliti se smejo osebe, ki so v dotičnem cenilnem okraju dohodnini zavezane, možkega spola in ki so izpolnile 24. leto. Izvoljeni so tisti, ki dobe relativno največ glasov. Ker cenilne komisije samostojno odločajo o predpisu dohodnine in so vsled tega velike važnosti, opozarjamo davčne obvezance na te velevažne nadomestne volitve.

Keramični (lončarski) tečaj urada za pospeševanje obrti v Ljubljani. Lončarje, pečarje in druge keramične stroke opozarja Urad za pospeševanje obrti v Ljubljani, da se vrši pod vodstvom njegovega strokovnega učitelja za keramiko g. Frančiška Berana na državni srednji tehniški šoli v Ljubljani keramični tečaj, ki se ga zamore vsakdo brezplačno udeležiti. Poučevalo se bo teoretično in praktično v vseh v keramiko spadajočih strokah. Tečaj bo trajal celo leto, za že izobražene obrtnike se pa more poljubno preje končati. Interesenti naj svojo udeležbo priglase ustмено ali pisмено pri Uradu za pospeševanje obrti, Dunajska cesta št. 22.

Narodno-gospodarski tečaj. O Božiču in sicer 27., 28. in 29. decembra se bo vršil v Mariboru in Celju tečaj, ki bo obsegal sledeča predavanja: Narodno gospodarstvo, Domače gospodarstvo, Mestno gospodarstvo, Narodno-državno gospodarstvo, Svetovno gospodarstvo, Družina, Občina, Narod, Država, Zveza narodov, Stanovi, Čelji (obrnitiški stan), Kmetijski stan, Delavski stan, Kmetška proizvodnja, Denarstvo, Trgovina, Promet, Gospodarske krize, Kultura. Tečaj bo vodil v Celju dr. Korošec, v Mariboru pa dr. Hohnjec. Predavali bodo znani strokovnjaki. Priglasiti se je za Celje na tajništvo SLS v Celju, hotel Beli vol, za Maribor pa na tajništvo Slov. kršč. soc. zveze v Mariboru, Tiskarna sv. Cirila.

Železniško ravnateljstvo v Ljubljani. Na podlagi sklepa konference ravnateljev državnih železnic in južne železnice se osnuje v Ljubljani s 1. januarjem samostojno železniško ravnateljstvo. Obsegalo bo proge v izmeri 1120 km. Ostala ravnateljstva bodo imela sledeči obseg: beograjsko 2600 km, zagrebško 2500 km, subotičsko 1900 km in sarajevsko 1220 km.

Bencin je odveč, vozi z domačim ogljem. Inozemec, koji pride v Jugoslavijo se čudi, ko sreča pri našem precej razvitem prometu, zelo redko tovorni avto. To prevozno sredstvo, brez katefega si tujec lica modernega mesta sploh predstaviti ne more, je pri nas le v redkih slučajih ekonomično. Naša slaba valuta in nerazumno visoka carina na bencin sta pognali istega na cene »luksus«-blaga.

Pokret nam obeta novi generator na ogljeni plin, kateri enostavno montiran na poljuben avto, motorni plug, traktor ali stabilni motor, goni istega z ogljenim plinom brez vsake uporabe bencina. Obrat je najenostavnejši. Nasiplje se parkrat dnevno potom avtomatične priprave nekaj oglja v generator. Poraba ca 100 kg oglja na 100 km. Kar se sigurnosti obrata tiče, omenjamo, da je pred kratkim peljal tovorni avto brez bencina iz Ljubljane v Užice (stara Srbija, ca 150 km južno od Beograda). Avto, s priklopnim vozom z 6000 kg in 12 osebami obtežen je potoval čez Zagreb, Novska, Banjaluka, Jaj-

ce, Dolni Vakuf, Travnik, Sarajevo, Višegrad, Vardište v Užice, t. j. ca. 900 km dalje. Voz je došel v Užice v popolnoma dobrem stanju in prevažata tam stajbni material. On vozi s priklopnim vozom in obtežen s ca 9000 kg dnevno 66 km; pri današnjih kratkih dneh in slabih cestah, ter trikratnim nakladanjem in razkladanjem krasen uspeh.

Zbog ogromne gospodarske koristi generatorja smo prepričani, da bodo vzbudila predstoječa izvajanja splošno zanimanje. Nadaljne informacije daje Jugo-Hag, Ljubljana.

Beograjski univerzalni informacijski biro »Argus«, kateri poleg čisto informacijske strani, katera popolnoma odgovarja sedanjim potrebam, tudi ima oddelek za pregledovanje celokupnega jugoslovenskega tiska, (časopisov) iz katerega jemlje poedine napise, ter jih pošilja onim na koga se oni nanašajo, prosi vsa uredništva, da mu redno pošiljajo po dva izvoda od vsake številke svojega časopisa, a on bode v zamenjavo dostavljal uredništvom vse ono, koga se bode pisalo o njim v vseh drugih časopisih. Priporočamo tudi z naše strani to »Argus-ovo« prošnjo našim kolegom, ker smo se prepričali o koristnosti in uslugam, katere dela »Argus« novinarstvu s svojim takozvanim »Argus-ovim tiskom«. Naslov: »Argus« Beograd.

Občni zbor pokrajinske zveze jugoslovanskih vinogradnikov. Dne 2. decembra se je vršil v Mariboru ustanovni občni zbor te zveze, ki šteje sedaj že 14 krajevnih organizacij z 838 člani. V resolucijah se zahteva od vlade, da pritegne k trgovinskim pogajanjem z vino uvažujočimi državami tudi strokovnjake iz Slovenije, posebno pa sedaj z Avstrijo. Vinski zakon iz l. 1907, ki velja samo za Slovenijo in Dalmacijo, se naj razširi na celo državo. Ukine naj se naredba, po kateri morajo slovenski vinogradniki vsako leto svoj pridelek naznaniti finančni oblasti. V slabih letinah naj da vlada za sladkanje vinskega mošta trošarine prosti sladkor, letos pa se jih vsled neaktivnosti naših vinogradnikov naj ne obdavči.

Politični položaj.

Pri nas v Beogradu je bilo politično življenje zadnje čase osredotočeno okrog proračuna v finančnem odboru. Poslanci Jugoslovenskega kluba so z vso strogostjo bičali politiko sedanje vlade, ki dosledno zastavlja Slovence in Hrvate, kar se najbolj jasno vidi v proračunskih postavkah. Dosegli so za naše kraje marsikake lepe uspehe. Ker pa proračun v Narodni skupščini ne bo sprejet do 1. januarja 1924, je vlada predložila zakon o dvanajstih za januar, februar in marc. — V Angliji so se vršile državnozbornske volitve, ki so prinesle precej razočaranja. Dosedanja vladna skupina, ki so jo tvorili konservativci s 346 poslanci je padla na 254. Liberlaci, ki jih vodita Asquit in znani Lloyd George so narastli od 117 na 152. Delavska stranka pa od 144 na 192. Zanimiv je porast delavcev, ki bodo na vsak način v bližnji bodočnosti prevzeli angleško državno krmilo v roke. — V Avstriji imamo tudi novo izvoljeni »Nationalrat«, ki šteje 83 krščanskih socialistov, 10 Velikonemcev, 4 Landbundovce ter 68 socijalnih demokratov. Seiplova vlada si je s sistematičnim delom za sanacijo ob propadu stoječe države priborila velik ugled ter vodi avstrijsko republiko brez dvoma boljše časom nasproti. Pri vsem tem pa je država zgrajena na široko federalistični podlagi, tako da ima vsaka izmed 9 dežel svoj deželni zbor s široko zakonodajo. Zgled za nas, ki tonemo v brezplodnem centralizmu. — Volitve so se vršile tudi v Bolgariji, kjer so meščanske vladajoče stranke z nasiljem uničile opozicijo — zemljoradnike in komuniste ter si priborile na ta način 2/3 večino. — V Grčiji se vrši republikanski pokret, v Italiji pa še vedno gospodari Mussolinijev fašizem. Amerika pa opazuje burno evropsko vrvenje in je popolnoma opustila vmešavanje v njeno politiko. — Konečno bi omenili še Nemčijo, ki danes preživlja težke čase gospodarske in politične krize. Vlade se vsled tega neprestano menjajo. Sedanjost je sestavljal dr. Marx iz centra in demokratov. Imela bo pač težko stališče napram močni monarhistični in nacionalistični propagandi.

Strojno mizarstvo

Trink & Bernik

Linhartova ulica 1

KOLESA
NAJBOLJŠA NUDI
J. GOREC
LJUBLJANA
PALAČA LJ. KRED. BNK

Kleparstvo

Korn T.

Ljubljana, Poljanska c. 8.

OBRTNIKI!

Najvarnejše vlagate vaš denar v pupilarnem zavodu

Hranilnici kmečkih občin v Ljubljani

Dunajska cesta št. 38
v hiši Zadrúžne zveze

Hranilnica kmečkih občin obrestuje hranilne vloge po 5% in sprejema vložne knjižice drugih denarnih zavodov kot gotov denar ter se obrestovanje ne prekine. — Hranilnica kmečkih občin v Ljubljani je pupilarno varen zavod, v katerega nalagajo kr. sodišča denar mladoletnih. Njeno poslovanje je pod nadzorstvom posebnega komisarja kot zastopnika pokrajinske uprave v Ljubljani. — Posojila daje na zemljišča, občinam in korporacijam na amortizacijo.

Bombaž, umetno svilo
= volno v štrinah =
barva

v vseh barvah in nuancah, za vse tekstilne in trgovske potrebe tovarn

JOSIP REICH
LJUBLJANA, Poljanski nasip 4/6

ALOJZIJ PAVSCHIN

LJUBLJANA
WOLFOVA ULICA

ZALOGA

STEKLA IN POR-
CELANA, STEKLA
ZA URE, UMIVAL-
NIKE IN KUHINJ-
SKE GARNITURE
:: IN VSE V TO ::
STROKO SPADA-
JOČE PREDMETE

PRODUKTIVNA ZADRUGA

KLEPARJEV, INŠTALATERJEV, KOTLARJEV i. t. d.

V LJUBLJANI

Kolodvorska ulica št. 18

se priporoča cenj. obrtnikom za izvršitev raznovrstnih kleparskih, inštalacijskih in kotlarskih del. Obrtniki imajo pri vseh naročilih znaten popust. Zanesljiva in točna izvršba.

Stavbno
podjetje

Ivan Ogrin

Ljubljana

Gruberjevo nabrežje 8.

••

Prevzema vsa zidarska in druga stavbna dela.

Izvršuje razne načrte in proračune.

Izdaja strokovna mnenja.

Primerno nizke cene.

Delo solidno. Delo solidno.

Telefon št. 426

Pleskar in ličar za
stavbe in pohištvo

JOSIP JUG

LJUBLJANA

RIMSKA CESTA št. 16

se priporočam cenj. občinstvu za vsa v to stroko spadajoča dela.

Za vsa izvršena dela jamčim dve leti.

Izvršitev točna. Cene zmerne.

PARKETNE DEŠČICE

hrastove bukove

dobavlja in polaga v vsaki množini v mestu in na deželi

ANTON BOKAL

LJUBLJANA, RIMSKA CESTA 16

Prevzema tudi vsa v to stroko spadajoča popravila.

Delo točno in solidno.

Ustan. 1850.

Ustan. 1850.

Stavbno podjetje

Viljem Treo

arhitekt mestni stavbnik

Ljubljana, Gosposvetska cest. 10

se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela. — Izvršuje tozadavne načrte in proračune.

Zadružna gospodarska banka

v Ljubljani

posluje v lastni palači
nasproti hotela Union

Miklošičeva cesta 10.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. —

REMEC - CO.

Ljubljana - SHS

Kersnikova ulica št. 7

Prej:

I. BAHOVEC nasled.

Tovarna na

DUPLICI

pri Kamniku

STOLARSTVO

UPOGNJENO POHIŠTVO.

Prešani furniri za stole in mizarstvo

PARKETI REZANI LES

interurb. telefon: pisarna: Ljubljana 266,
tovarna: Kamnik 4.Telegrami: Ljubljana Ingenieur Remec,
Kamnik REMEC - CO.**Papirna trgovina****Ivan Gajšek**

Ljubljana, Sv. Petra c. 2.

priporoča in ima vedno v zalogi *trgovske in poslovne knjige*, razne bloke in pomožne knjige za obrt in trgovino lasne založbe in izdelka, pismeni, trgovski, uradni, prepisni papir, založba šolskih zvezkov, Taber'.

Postrežba točna tudi po pošti.

Najboljši in najcenejši pisalni stroji *Oliver*

Stroji za šivanje iz najboljših tovarn izgotovljeno moško obleko zalogo klobukov in drugo manufakturno blago

Cene zmernel Cene zmernel

Vedno v zalogi pri

L. REBOLJ

Kranj št. 24

Pri meni kupljenim strojem jamčim 10 let.

STROJNO MIZARSTVO

Peter Bizjak

v Spodnji Šiški, Gosposv. cesta 136
prevzema vsa v mizarstvo stroko spadajoča dela, zlasti stavbeno mizarstvo.

Cene primerne. Delo solidno.
Postrežba točna.

Obrtno kreditna zadruga v Ljubljani

r. z. z n. z.

v Ljubljani, Pražakova ulica št. 3

sprejema hranilne vloge, daje posojila na zastave, odstop računov, eskomptira menice itd.

Staro lito v železo

kupujejo v vsaki množini

Strojne tovarne in livarne d. d.
v Ljubljani.

KNJIGOVEZNICA, KARTONAŽA IN GALANTERIJA

MIROSLAV BIVIC

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 29

se priporoča slavnemu občinstvu ter p. n. tvrdkam za cenj. naročila vseh v to stroko spadajočih del.

VELIKA ZALOGA ŠOLSKIH MAP, NOTEZOV IN BLOKOV.

Cene nizke! Postrežba točna! Delo solidno!

VOZI BREZ BENCINA!

Adoptiraj tvoj AVTO ali STABILNI MOTOR z
HAG-GENERATORJEM.

JUGO-HAG
LJUBLJANA, BOHORIČEVA UL. 24.

KURI Z DOMAČIM OGLJEM!